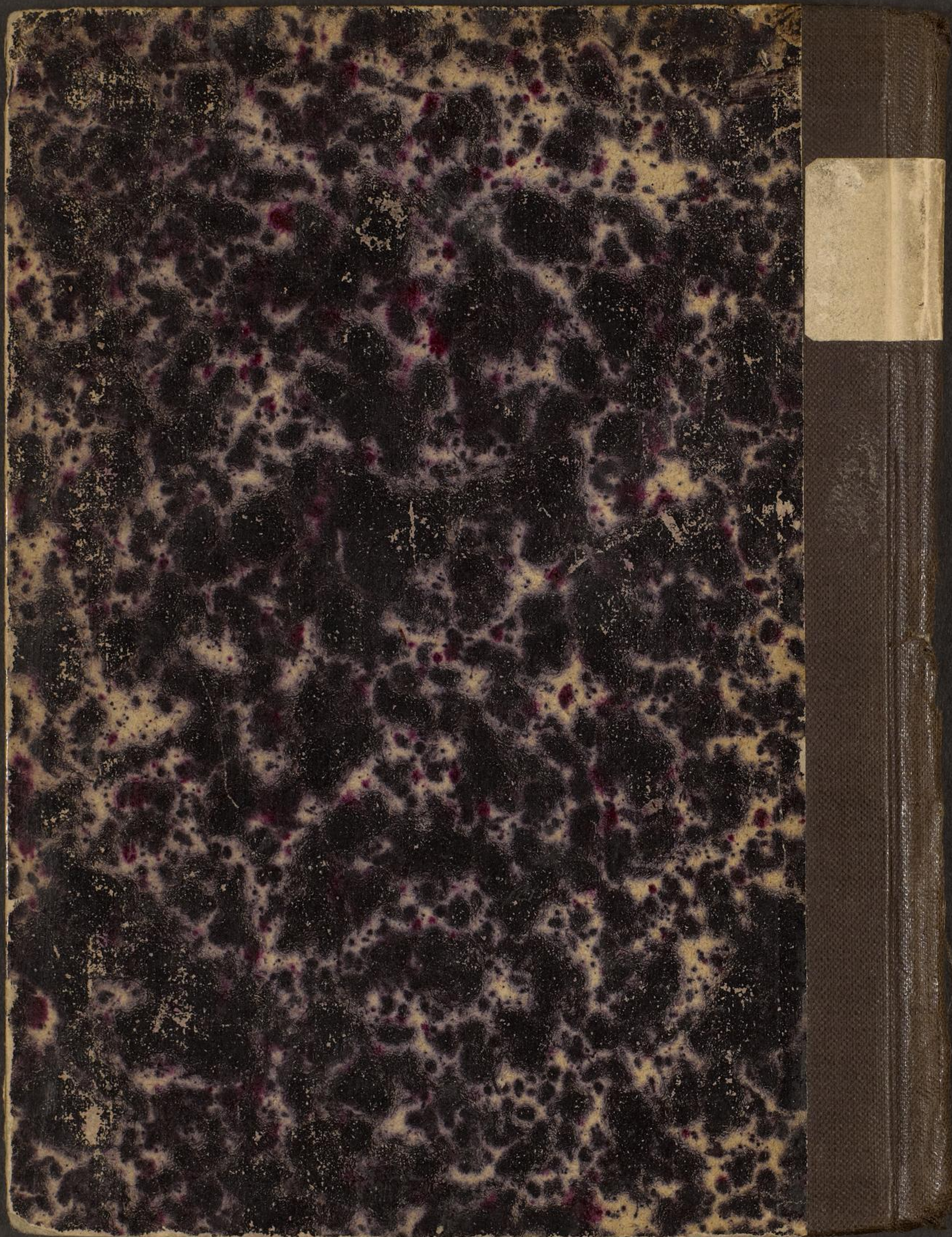
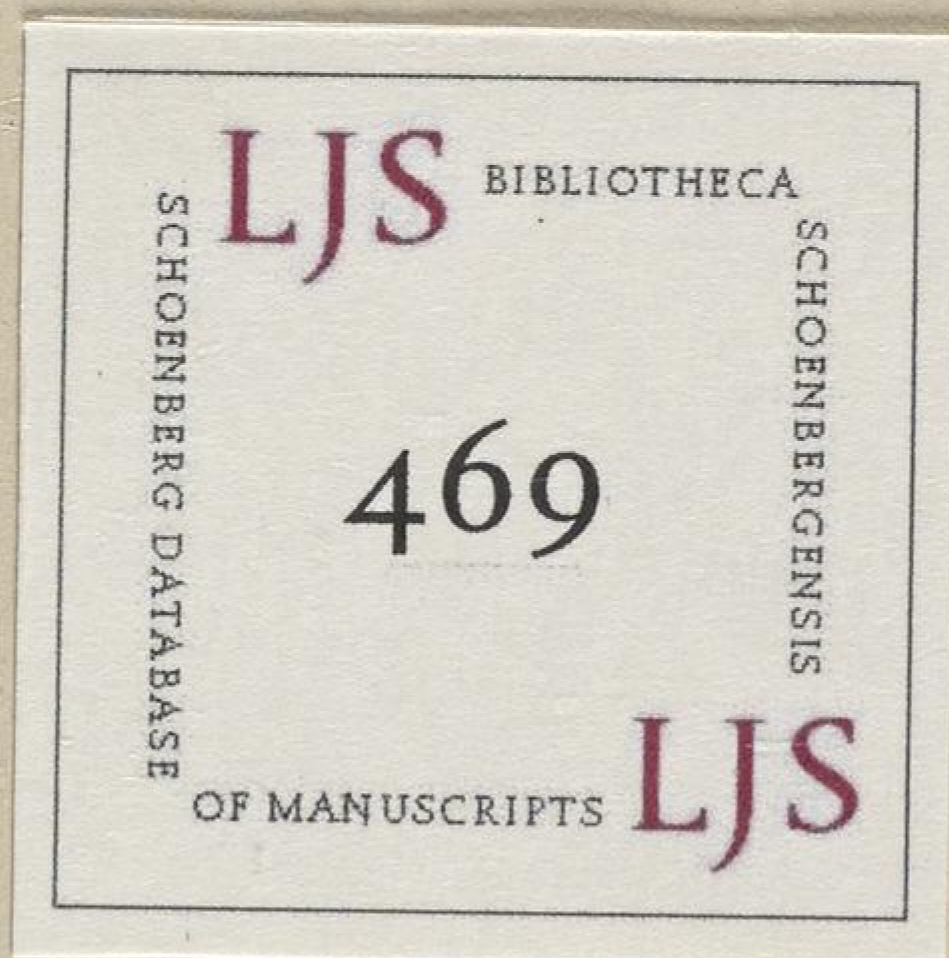

F° 404 – [illegible]

LJS
BIBLIOTHECA
SCHOENBERGENSIS
469
SCHOENBERG DATABASE
OF MANUSCRIPTS
LJS

1

ר"ך אדם יקירי חסדו מה הוא הקטן עבדו ישעים אל אלוף ילדי והיות הן השומרי'
לפני זאת ואלמו חסדו חסדך אלקי' תשלח אלי גם התפלות המאמרות על גבי דף
המאורות נפשו מאד עשות עבדך את תשיב לכ"ת [illegible] ומה שיחו ומה אמר
ראה ראיתי את אשר כתבת לי [illegible] את קן ירעה. ועל אשר כתבת אלי
חסדך והרבה פיוט מפרש ואמר לפניך את כי הקריאה היה עלות אנשים ונשים
ואשתו גם הוא היה כתלו ואלמו מן הכלל מכתב אחת. [illegible] אומר לפניך אתה יודע
כוונת לב כי שלח שלוחת לפני [illegible] [illegible] כמו אלה ואחריו כמו גם [illegible]
מני אלה וסדרו לפניך את התפילות עד [illegible] פיוט ומתו. ואחר את מחרת
מחרת [illegible] מנגן רק הרשות את עבדך למור אחד ומכל ריע אחד ואשר
עיני ואבינה לאחרית הדבר ואמר ואין איש חוץ ממך אתה [illegible] [illegible]
מה כי זה יעשו המזמורים מזמן זה כי אפי' אם ישמע האיש [illegible] היית כן
כל [illegible] [illegible] [illegible] אחר שהעניק [illegible] לכתוב [illegible]
תפלתו. אך אם אתה היה [illegible] מעט שלותו ושקטתו [illegible]
[illegible] אתה [illegible] שמים [illegible] כל הארץ. אך [illegible]
[illegible] [illegible] עד [illegible] המזמורים [illegible]
חסדו והצדיק את הצדיק [illegible]. ונעתה [illegible] ושלח לפני [illegible]
הגדול [illegible] [illegible] [illegible] יהודה [illegible]
[illegible] [illegible] אשר [illegible] הוד והדר ואשר [illegible]
[illegible] המלך הגדול [illegible] עד היום
[illegible] [illegible] ואמר [illegible] כהן [illegible]
[illegible] לפני [illegible] נפש [illegible]
[illegible] אשר [illegible] [illegible] אשר [illegible]
[illegible] ועתה ראה [illegible] החיים [illegible]
[illegible] תלויה [illegible] [illegible] על [illegible]
אתה רק אומר [illegible] כי [illegible] היה [illegible]
[illegible] שלום [illegible] גזרה [illegible]. ואת הקריאה [illegible] ועל אשר
[illegible] עבדו והסיר [illegible] כי אם היה חפצך
שאשלח [illegible] עשר [illegible]

3

עבדי אות' הקטנים · זאת אעשה שתי שמשאים נגד וחלק וחמדתו ומטבעו
לאלהי' הגוי' ההם ואורים ותפשט כל סביבות חומ' וסלולות נתיבו. אשר
יסדו החטאי' כמשפטם כאלו וכקיוואה וכקיסטייא ופטריאוניאו ונגלין'
אחות והמיאום עב' נתורים ושם יסד משפט האורים · וגם על יושב טוסקנ
זה עם עלתה וקני וחלו ומשבהם גם על אדם רב רע והשיא יואה כהסיר
אותם שמו העונש כבח חלע הופיסיאר יר"ה ומצע שולגי במדי · נשער אם חו
ישמעו את המעשה שם כתשואה והנאמר שם עליהם היום כי על וחשב
תמונתם היה אי ואי והיהודים אשר חשב לאמם · ואף כי אותיות נחרתם כ
פרחו כאויר ושואים נגד הים עשם את נקודת מתכם ונמאס לאמן · ניצא אי
שאור אי הם ואי אמהם כי עשות לקום ומשך מטים ההם רב הוספו · וגם
לא הקול הזה לחון ואין שלנו כמה מי הארורים לבלוא את דבריהם · ומאשר
ימלו הדמים ההם מזגיהם ירא אנכי פן חלו יחרה לפם והריקו חרבותם ומפני
ימי חטותם אשר תשם אי ואי לחלה ואי השואר בהוה ואורים נואיבה
אותו לפלה פה ועבאנ: לפני את להתר אגדות הגירה והיתי בעיניהם כ
כמתעתע חו · נשער אמה באזני אוזי שאין לנו נולתם כח להתיר גזירה כאשר
אחר היות בה תועלת לחבר הופיסיאר יר"ה ולחבר השררה או השר והיות' המושל
עליו כלות · שיהיה כחשש שקיו וקנס אם יעשה לתי רשותם · ועת' אני
ראה גם ראה איסבה אני יושב בין המשפתים כחונה כתקשה קנא חמון וקנא
אכזון וקשו על גביהן · ואין אי הקושי' יסבה לעזרה ולענה נך לאח' גלי רעה
ות העליה הכה נו לי דבר ועלה הלום על ראשי שנגם בין הדחוקה. נזה
אעבט אולייאב לדויה ולא יסף אחלעתיך אין ושאל בעשותך עולות בעת כ
נעבתך תתחנ' כי דבר ה' בפיך אמת ולך אות' יחלתי ולעשות רצונך חפצתי ולא
רען עקש דמים כי מוחתי בורק מבר חסק כי תפריח האמחש מעוילים בפקדון
אשר הפקד אתו ועם אולי פת שמ' והחזיר מדי את פקחעתי · ואם יש לו דין
ודמים אחקו אחר יש אלהי' שופטי' כורך לשמוע ריבתיו · ומשלם לו שירתי
ודרך האמת ולתי לכת אחרי הבחורים בחורי אות בחור עם לסור אחרי
משמעתם ואי כל עמיך כאוד נאמן בתוך וסר אל משמעתי · ומשוא קולו
לפני ה' חילו ישמע מהיכלו לאדו' ולתורתו · לו שלום ואושר כל ימיו ועל העולם
ועליה גם עלה ויוסף · שית ידו ומצע על חרק לבי אות ולצוע
והתאבק בעפר רגלי משכנו דוד יגאן

למען יאמר ידיד ה' ישכון לבטח מחני סוף מדרגות המעלות השכליות. [illegible] יתר מאד
שמעשיו המשובחים ובהמה שומן חלקו   על ה' השליך יהבו מפחדו ובריחו,
ועליו חופף כל היום חנון עז ותפארת כתר שם טוב השוה [illegible] על גבו:
כן כתבתי ישמע חכם [illegible] שש המעלות ומעלות [illegible] כמו
הן הם [illegible] לא מצוה תורה רם ונשא [illegible] לכל [illegible]
ההדר ותפארת [illegible] שאחרת את [illegible]   אליך נשאתי את עיני [illegible]
[illegible] עבדי [illegible] ומעלה [illegible] ידעתיך [illegible]
וקום על [illegible] ומעלה [illegible]   [illegible] היום אין
[illegible] ואמר [illegible] את [illegible] תשוב
[illegible]   כן [illegible] נפש עבדך זה הוא
[illegible] ולא [illegible] ישלח [illegible]
[illegible] שלום [illegible]
[illegible] ויהיה [illegible]
[illegible] ומשמחה [illegible]
[illegible] עולם ועד [illegible]

[illegible] שלו [illegible]
[illegible]

[illegible] היום [illegible] תפארת [illegible]
ואת [illegible] שם [illegible] כל הארץ [illegible]
[illegible] את [illegible]
[illegible] שבעה [illegible] על [illegible] אחת
שבעה [illegible] ועל ראשה [illegible]
[illegible] נשאתי עיני [illegible] ה' את
כל [illegible] הזאת [illegible] ה' [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] והסתכל [illegible] ולא תבחר
[illegible] ועשות פרי [illegible] הסר [illegible]
[illegible] ה' על [illegible] ומלא כל הארץ [illegible]
ומשיב נפש. [illegible]
[illegible] דברים [illegible]

והיו לך לתפארת. שום תשים עליך ותורה ותלמוד יחיד הגדול חכם לב ומאמין לב
קבורת הרוח המשורר כמ"ר שמואל יצ"ו המחוקק לפני ולתוך להשגי' במהרה
מלשות הנוהגות ביחים הבאים ונוח עניינים חדשים ובקיום חתן יחיד וגו'
ויבקן לה' ומעשים יקום חוד והלל ותשובה ובקש חשטעריתם מושל ר
הויות ודעת. ומחט תחזור ולירה תשוחק ושק זה שאמרת ובו עסוק בם
ויוב עד תדע כל העניינות עם קורם עבור החג הלל. ויום כמה אות עושה
ושמחה ומעליה בך ויפרך ומעשיך פלגי מים עליון השי' אל עליון
קונה שמים וארץ לשמחה ותהלה כל הארץ יהי ברתם עבות פרך ו
ושנו' יהי רבה ושכן ושלום ישמור ה' חסדו ואמתו לאהבתם ונשא אבן טוב
חד ולפרת יצו' ודעתם ועד עולם ושבו ה' והד ולגרשו ולפרתו ולפסו יהיה שלום

שהירך ליהו כמו"ה אברהם יצ"ו כתב
כחמשון יו"ד פר' ראה שנתי לפנין
היו' את החיים ואת הטוב חזק כגון

ויגל שמחה וגל ... ויקומו יען הדר רוח חסדה עמו ותהי המשורה על שמו
ולא פנה לו למוש שלו קומו ומודעיו כי גבה מעלתו. ושבת אני הלבער
כבר את אבו בתהלה לפנו ואומר יישב גו בעניין למשתי חשלו ושלו כולם
יברכהו ה' ובמדת כשלו המתואר אבן דק בו לשנ ומשלו המעשי' היקרה וכו' אנוך
אחי' תאוה. ומשלו אחיך ואחותה לשנ ויגל לב ואל רחוקה התלב. ואני אבשר
אותך כי לעת היום מימים רבות ופקוד גו ושלו אחי את המשבש עטרת זקני
מו' יצחק פינן זקן כמ' יצ"ו ואת הנשוי והנעלה כמר יקותיאל פינן אבן ב'
יצ"ו ואת עטרת נשי המהוללה מ' אחו' אמך תחיה ואת רבקה והרעיתה
ה' ירון לך שלום

ממכון שבתו ישגיח ה' על ביתו. ישע תפלות אתו וישם לך שלום. משגיח מן החלונות
ויתן משאלות כל לבך תשועות וישכנו משכנות טוב שלום שותפי את אוהבין
את רעותי את דודי ושלחתי מרעיך מאור אתכ' כי לו ידע מאני קבלת מכתב אתם החתום
ומודיע זה. והנה אחרי מכתב זה ע"י המשולח כמ"ר יהודה ואיקונו פסק כתוב
ידיו מתנות גם פעם אחת בזה. ולא אודה אותו זה כ"כ שלש רגלים כי קבלו המכתבי
ההם ותשובות מן מן אתה אשר לו עשה חסד ואמרו מעבר לשנת ולאיש לו זכרון
תעלומי. והמכתבים אשר עיניתי והביא אביאים עבד כמו מתנות ושם יקדים לך
כרה כסף הלל ואחר פני תפארתך יהי נא ויחסד אתו למשרת משלום ומבריאות טובה
ירפאו ה' וכפרנס ומבריאות הטבע המשיגה שמחה מלך נ"י תהי השלום שלה דבר
ורפואה וישיבה רשעה ורעננה ועדינה ישבת לבטח ומבריאות כלנו אבשר את
את כי טובות. יפקוד אתו לשלום אלהי את כל המשמרו מן בית אתי ונברכו
את המסבורה ההודה הגבוה היקרה אשר אתו חמודי מאד ולכם טלי מעלה
והוה ה' יהיה עליכם סתר וחומה ויצילכם מרה ועצרה ורב שלום

היום הגדול בא השנה ומבקש
שלום הלשון כמ"ר אליעזר חמי

גדול אלהים הוא יבא ויושיעך יען כי לעשות עבד אורח ועבר דרך שם לו היה
ספק מי לדרוש את שלום הטוב ירחמו עיר ישראל ועד אמן. ולהיות כי הקרה ה' אלהים
לפני זה המשיב המוכר ומחתו והשיב לו את ובשם משלום כי הבת אלי כמהו
שמחי לעג על קו הבריאות אין שטן ואין פגע רע תלה"ק אנו הוא חי ושמח ואתם
ואורך ימים. ימים רבים אשר לא כתבתו לך את. ועתה אשוב שב לחזות פניך היקרי
שתפקוד לשלום אלהי אל עת עבדך המעשיר המסבורה מר אביגדור חמוד מאד
נא מאור חמד עם החקוקי' בקורות לב המסבורים שמו זרח ושלה אשר כמוך נ"י.
ישלח. נא' יעשה עמך חסד ואמת וילך אתה עמה ולעד והיה מעשה הלוך שלום

בשלום ובמישור יגל יעקב ישמח עמך כי חוה עליו מחיין ימים ואכן שמו ישראל כשלום
ועל נפשו ואשר לך יעקב ישנה אותם שם אלהי יעקב מאשר כלכה אתו וכל עבדך זה
הקרב עבדך מכיון לו ונפעלי מפיו לדרוש בשלום אתכ' כי הקרה ה' לפניך הנחמד נ"י
היקר האיש הלזה ההולך מעל אתו וידעתי כי לך מאוד לפניך לפניך את אשתו
מפש צדקה וברש ולפניך אם טוב בעיניך את"ע נא ואחד מהעבודה לפניך

יבקש לו מכתב אחת מאיזה טובות שלומו ומאודותיו כלל ופרט יראנו ה׳ אשר
וגם אני אשמיע את אחי כוס כל מהנו מאוד ושלום הלוח. וכפרט היקרה וה
והמורה המפורה ג׳ רבקה נכתוב בספרו תו׳ והם אלה כה יש׳ הזן וגלו ואות
עוד לקווי יגדלו ואהבתי אמר. ובפרשת יד׳ ופרוש ספר שו״ל על ראש ראשי
אלפי ישראל הרוע׳ הקלינים המוים כבן יש׳ כלל ובפרט לבן רבי ואיש תיור ג׳יו
וגם אחיי ה׳ ונגעי החכם הכולל כ״ו כל המבוגים את מהר״ר יחיאל כבן יצ״ו כי ידעתיו
עין בעין. ורב חפצון ונחיצה לשוב תמים ותבנע שיחה ולכן אל אחי ה׳ ואחי
ואל אחי עד יסע ועד ישים בלוץ משפטו ואם מעקב ורב שלום

עשות זקנו ותמודות נטעים הלונו חוני
הנשאו מהר׳ יעקב ישמ׳ ואונקוט כמר׳ משה גאבה

דודי כ׳ אחי עינו ואיש יהודה נטע שעשועי פנו כל מעיני בן בן תהלתי תמיד
ותבנע נהדרת המעשה ירדך מן חלב ודשן תשבע נפשי. נפשי אויתך חמדתיך
יען התחתנך כרוני לעשות את אשר עיניתו אחי היקר וסדרתי להעשות טיסוש
ולסנדרי מהולל אשר כלבך ולקחת לשון חוטים ומטעמי שחור והרה ועליו
אלי פה פארותיו ובפוס לפי משלחם אלך עד כעמר תמרכו נבשך האיש אשר
אתה מבקש הנה עצב פה קשטי׳ עמ׳ ולא יאוש ממון עד שלשה חדשים. ואדע
תשוב ושמעת אלי. ופרוש ספר שו״ע על ראש שוחרתי כי תהלתי הנשיא מהר״א
א״ע מאמין אחי יצ״ו. ועל ראש התפורת בעת חסוד כעיט המב׳ מר׳ הורתי
חתונתיו וכה תעשה כל כהק יש׳ וקטן ועד גדול. גדול ועד ילדים חשה
יצ״ך ויחונך לעולמים ומחוים תשען ותשב בנוה שלום

שלום נאוה יהיה ברישות השבעות איש תמעת ערך יהגה לעגת מחשבותיו
המעות לחוה עינו ולא אשמע אוש. ואני הערתי והשמעתי את אחי א״י את
אשר לבב עשות כמשי מהר׳ יצ״ו ולא ניוה את כל התשובות אח׳ כמום תשוחש
אך לסבת רבת קלתם השומעתיך גדר אומר להעשות כל אשר כתבתי אליך
אדע ולא כשר קטן הבית לכן נחל לעשות החפה במפורש כי יש ניש בתים רבים
ונכברים ולא יעלני גדל שמות. אך רב הסבות הגורמות עשיית החפה במפורש
ומנעה הבחירות ובהיותי בקשט... על הכלה אלי גם את אברך הנעימ׳ המיוחד

ל' וגם את-אברך השלישית המיוחדת לסדר קהל ישראל ע"י כמ"ר יוסף [illegible] יצ"ו ומורי
עם כמ"ר [illegible] [illegible] עולם יחדו [illegible] [illegible] לשלוח עם [illegible] [illegible] [illegible]
ויאמר ל' [illegible] ושוב [illegible] שלח גם את הנחמד כמ"ר [illegible] [illegible] יצ"ו ושרת את
את [illegible] [illegible] [illegible] אל הקבר [illegible] יצ"ו עם [illegible] [illegible] וישמע [illegible] וגם הנה
הוא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] זה אל זה [illegible] [illegible] יחדו והמקום [illegible]
החפה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] את [illegible] מה ולא [illegible] [illegible] הנה הוא
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הזה [illegible] [illegible] היום [illegible] [illegible] [illegible]
החפה [illegible] [illegible] [illegible] הירח [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הריטר
[illegible] זה [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] עם [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] כמ"ר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כמ"ר [illegible] [illegible] יצ"ו [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
את [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כמ"ר [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] טוב הוא [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] כמ"ר יהודה [illegible]
[illegible] [illegible] יצ"ו [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

אחי' לכותי שלא בעדם עד כי בתשובה כנ"ל · ימצא גם המציאות בלא כי טוב דעתי'
ובפרט היקרה יגעתי כמו עדתי התשובה ונשוה דעת' · ואפשר שלא אמר אלא עצות
עצות ראשי פרק' יצירה · גם יש כי כמו אחי הקטן וגם גדול · וגם השי' יפרש עליהם
ספר שלו

(אני אחיך מלמדים אותם ועצה ומקרא מפיקים ואין אין ידיך נגלו אבל השכלים אותם)
מלאכותם ונהם פרטי חותם התורה עשרת מאמרים אחת · אחת יקנה
חק מהתקשורת ספרי כי גם וגם המפרשים תורה חמש וחמש ולא יושר ספרים
והגדול כענקים הפרש משפטים וחקים וסודות עמוקי' התו' ומשה כי מחון לא תקן זה
מתקן ישר עליו אין להוסיף ומחמת אין לגרוע כי פי' שהקדים שם ומעלתו ואחר שסדר
עוד חסד · ועל' ומזכיר תמיד חם אחר שם כי הוא סדר לאחים · ואין ליספר המעלה כי
שבעטרה ישנה הסדר הסתם מגזרתו וכן התלמוד עקר דבריו כפי מה שאמרתי ואיסור
הוא מאריך כזה · ואם תשאל הנה ליספר המעלה חם אינה המעלה עבירות רק שאינו
רשעה סתרה · ולא יקרא כגדל מעלה מי שלא יהיה לו גבה ולא רעה ולא נאה ומוצא מה
כי חייב כל אדם להשתדל בכל לבו · ומי שלא נשאר אינו חכם אדם · אך נחשב פרחו'
כי יש הפרש בין עניין וסר מרע והחסיד מעלה מצדיק · וכל זה תולה מפרש כמו
ספרים שהקדים הראשונים ופי' חכמי' אמת · ואני יודעת כי שם כן כח היה קרוב עליון
כמו שהזכיר רמ' חכמת ומדרשו של שם · אב' לא מעלתו כאלו ושומר לגבור כחיו ו
ושיטת הסדר זה שלא היה כן בספת · וזה מאד היטבת חסק עמי מהשחיתן לו
את אשר עשיתי ושמוע מאוד היות תהי המשרה על שטרו · ויהי לאוקיו עדיו ויעל
על כל מי עדו ויתפארו בו הוריו וקרוביו ושער מקומו ותחזינה עינינו כמאוד
מעשיו ויוהב שמו · נקטי מכבן יו"ר לעת האוסף חשבתי מחשבות והבאתי פירוק
ובתבתי מדרש נאה ונקל שתאמר אותו יו"א הלל כנ"ל · והשתדלתי שכל דבריו יהיו
צחים ונקיים לידע על פה כי הוא ספר הפסוקי' ואי' חוט רק כמנין אחד כאשר תמו
וידעתי כי כאשר תראה אותו יכבד עליך לידע אותו · אך בהתמונך בו תראה כי הוא
עת וקל מאוד והיה לפי לכל שם היום להתענג בדבריו אך עשרת רגעי' אחד לו כי רצון
המסודר ... והנשיא סדר נתנאל אחיך ... שלא אמר שם עדיין לעבור ואין
כי המונך תהלוך והיה לך לשם · ועבד ידידי קרוב ועניין שים עליו וחלו פני המחבר
סדר נתנאל אחיך ... שישים אותו כמנין ואהיה לבן חיל ויטול את הגדולה ותהיה

ותהיה כפיך כדבש ומתוק · והגנת כל יומם ולילה עד תרענו ותרב ברכתך ותסוב תנחמני כי
אראה אותך חוץ אל השלחות · וכה ארבעים טוב אם מבטן ואזלה ואשמחה בך · בך
תהלתי תמיד ישים ה' עין החוטאים · ישירך בראש מחזים יגל פארך בן החטאים תתהלך
ופנו ותהיה תמים תגיה זרעתאורך יחיים ·

הארור הגמל ומושלת החסדה והתכונה · אשר עיני אנשי שכל ובינה פונו יראו אור אורה
ונגלו אור יקרות יאפיל המאורות · אשר עינים ישמח לב ואני מחי בקרב אשחרך
שוחר טוב טוב עשית עם עבדך טוב טעם ודעת שפתיך מי חלו חכמה יחיה להם
הדבקים תהיכני בנפשי עד עני וחרתי והריעו כמעלות אדם רב שפתיך והשמיעני
ששון ושמחת בותך כי טוב מראה עינים תשמע אזנים כי תשמחני כמעליך ומי
ומחזה יקרות תאירך ושעת הואל נא מטוב חסדך ומשליך והושע עבדך אליך
אלין יקבל כנענו · שית חמס איש חמה יגרה מדון שאיות חמות תחנו והרק חנית
וספר יקרות מורפא וחלו נא את פני חמדת הנעמים את מוסרה ורק מענה הנשון
כמה"ר נח רפאל נבון יצ"ו שיטען חלקו על יתר יתר ידו ניכלע אשר כנגד כ"נ ועלתו
יטע מאשר מושר כתב להם כמה"ר ישראל · והפנים אמן את טוב לבו אתו עמו ואם
תעשה לו כאשר יחלתי וזה חסדך אשר תעשה עמדי יגל החסד הגמל אשר
שאלתי מאת אדם מעט מתך (בתוכן) נירוס ונשא חדש נגד שחקים ואין ערוך אלו יקרה
ואדמה ואוך ושלו משפה מורה על תעשה את כל טמו עוז תהלות אני את
את כל המשלות · ומפניך יבואו כמערת עינים וטחות שונאיך אפשו משרת
והדלות אם אורחות עקלקלות וה' יתבך אל גם התשלו וכל הימים נאיות יעשה
חתך את הגמלו' ויעשה שלום

ישאו הרי שלום ואתה ולמרע נאוה קדש לה' ראשית תבואתו · רק נא אלופי המפואר כי
קבלתי שני ספרי הספורים האחד כביורי בתשלום · והשני בו הדב החופלו מהר"ר
אברהם כהן הרופא יצ"ו קרובו · והנני עבדך מזומן לך ועבודת רצונך שאלתי את
פי כמה"ר יצ"ו זה רצונו מה ופייסתיו ותת את שאלת אדם · והפליגו המחשבה מה
יכמה טל והמים היקרה בשלו זוג מתך תגל כן הביסות השומרות והאומת מרדס
מהר ומבשה כי רבות הוא ונשא אותך על כל השומעים ואנכי לתאות כתוב היום

ושמעתי כי כבר שמועות שמענו בקהלתי אשר על זה ישיב איזה כי פנה ה׳ את שבות ציון
וישב העם איש תחת גפנו ואנחנו נחנו חולים ובאו את יושבי׳ ... לשמוח בשמחתם
ונשישה בשמחה כמה׳ . וגם גם כי הייתי שר במנשואה וסמרתי שערותי גם כמה
כמהר׳ הררי׳ פינץ ובפני האור הגדול מהר״ר יוסף קולון יצ״ו ובשמחה חסדתו ובמצע
בינינו ונחזי בכמה׳ ימים מאומנות יצ״ו להיות בינו ועבו משרה כמעט מאומן וה׳
שהתיר לנו את זה שנתנו נבתו השלום ני׳ דוק׳ ואת כל היותר עם המצוות וז
ובהספדות שיאמרו שהספידו בשמחה ולנו שמענו מקום כל אשר נגעו ונעברנו איש
מעל אחיו בשלום׳ . ובשלום לנו אבשלך את׳ כי שוב תלת׳ וגם והר והודיענו והיתה
כמו יעיר ה׳ רחמיו וישבת מעליכם כל פגע וחרב ורעב׳ אין תריבו והתענג על רב שלום

וה׳ נתן חטה לשוא וכל אנשי הקהל ויבן את שמו׳ יען כי היתה רוח חטרה עמו
מיין פורח על תפארתו ובמון גאות ולבש גאה והוד כי אמרתי מחמתי כי נטעתי ה׳
אלקי׳ נתן ה׳ ל׳ למודים לדעת יעיר בבקר בבקר יעיר לי אזן לשמוע דברי תורה׳ . ונואש אם
חלים נפלו לך מאנשים בכל שמו ודרשו ודעו מהר״ר יוסף קולון יצ״ו נחלה תורה
שפתה עלי וה׳ פתח לי אזן לשמוע כלמודים׳ . ואמנם אם לא מצוה יבי׳ ...
שביות חרות התורה ואת נחומי כי שניתן אחד החרבה ואחר הראשונים נלנו שיטין
ושמים׳ . ועתה הנה לך פה כי בורא אלי להלחם כי הנה התורה מהתקון ואומר ואשם
רועה אין לבני על גם תהי חריבה בינו ובינך כי אנשים אחים אנחנו׳ . ועתה הנה אוסיף
עוד ואדבר רק פקודו לשוני לעטר׳ הזקן תפארת הנעל׳ כמהר׳ יצחק פינץ זקן ישמ׳ ואל
יקר תפארת בחורים כמהר׳ יקותיאל פינץ נ״י יצ״ו ואל החשוב כמהר׳ רפאל אחי יצ״ו
ואל הכשר וכר׳ פרנס אוחך אחו׳ תר׳ ואחיך ואחיו ואחותיך ... ושך ... ושלומי/
הנער אלחנן אחיך עבדי אני נהשי׳ ... כל החיים ... וכל עם ולען׳ והיה ... המעשה
שלום

רנון שמעי יה כן עיני משוקי טבריא הרחבו לב בשר ולולב מריה פרש ידתה הווה ובריה
מהנשאן תבלון קריה מרעה מחוזה יהכה יחוה שונה כמו מחברי לך אתה׳ ושלחתי
מן המפואר שהכה נבלי מהר׳ אברהם בן׳ חתן יצ״ו . ועתה אשוב לספר ולהע׳ את׳
את אשר למני כל דבר לא יכחד מן המולך על שבות החדרה מנוך אתה׳ אבן אתה׳
אשר קבלו זכות אדם הנחתי מרוך זאת כל הלוחי עשתנותי ראו הלבנון ולקיים ליסוד
זה ואתי בקדש . קדמו פעמי ללמד כהלכות היל קדש המפואר מהר׳ שמואל מרחשון
דודי בן׳ יצ״ו וקלט כספר פנים יסוד והחל עלי כאשר יחנו לאיש על כן כל אשר שאלו
עיני לא אצלו מהם כי להבת נפשו אהבה והיתן טוב את׳ וישב עמו יותר מחדש ימים
ואת שני רבי עמי ואומר לא תמיד טלו ומורי לא לחמו לחמי . עד קטנתי חסדי אדני
ויתנני לחן ולחסד בעינו כל בנ׳ קק פראג יע״א ולא קראני בחבריהם ובשמחתם מזהב
וחבה כמה רב טוב את׳ ולא חמש וחמש כל כמו ויקר . נבהלתי מתוך המעמדם
פקדתי מחוני אותם ואת בתיהם וראיתי את בית המפואר מהר׳ שמואל פנטן יצ״ו ואין
עשית ויראת ה׳ וכל מדה טובה מצות . נבהלתי מאוד והחת כמו לא ילמד להעני
עיני מראות מזהר כתב השחת כי טומת הנ׳ ושאלתי על אורחיה לקמוך את׳ ואבין
וכלם פה אחד הסכימו כי היא לי חמדה אין כמוה קלוו . אכן האשה אשר כבר דברי
אות׳ עליה מהוני פקדתי דרכיה ועלילותיה ולא ישח בעיני או מכרי ולא נגד המעשי׳
מר׳ אדי וגבר׳ תגלא כאשר רשל והבין ורבי היקר מה׳ אברהם בן׳ חתן יצ״ו ועתה אם
יש מכנ׳ אדו׳ ואלכו לי ותנח אשר ייטיב לו לך את׳ ולהנ׳ אמי תת׳ הואל פנה בן אל המפואר
כמה׳ שמואל פנטן יצ״ו כי בחרתי הסתופף בביתו ומחר בגלל קטן . נאום לא פניתי
פני ולא אפנה כבלולה כי לך יאתה ומקבל על את׳ רבו וכל דבר ימצא אחרי כל זאת הפלא
ה׳ חסדו עמי והנחני אל מקום חפצי אל מקום שם ה׳ עבודות ומקום תורה ותושיה בית
גדול העלה ורבה השלוה חורי אותי ומיודעי מהר׳ אליהו ומורי קרו׳ יצ״ו עם רבן המעשים
ומחות קנאה ועתה נסתמו פיותהם ולא יכלו הבגדו חסך בית נבון מאור עינא הש״י ו
ומספי אל בתי כמו אהבת לולות את׳ ויקר תפארת גלות חתנך כי רבה היא ומכניס כ
מוכרתי וקרובי אין יותר ותמי הכמו היקר עמה יע״א כי רבה שאלתו לפנו בשעת דוד
היקר עמה יע״א ואות הענין ושע משעת כלות . נאם כזה גם ראה כי הבני
משתאה כי לא הסרתי ואומר ומתק שפתיו מישרים כאשר אני מכיר עתה ובכם אני
חפץ כי חולה אני גם מתעמים כאשר אהבתי . גם חולה אני עת רוח בחכמת כון
הגו ובחכרת הירושלמי יע״א . ועליהם אומר חכו׳ מאלו לי מעשים את נחלת תורה

שמחה · ועת׳ יום טוב בעיניך את׳ שלח נא לי כבר׳ החומות אתכן או תבאו הדרת אדו׳
יום חג או אבקש לפני כבו׳ · עוד ייטב בעיניך לשלוח אשת כוסות נרות ירך אלהו׳ הנ׳
ואתן יעשה עמי אות לטובה יותר בחמלה גדולה ויתרה · וכזה תהיה תפלותך
ותשועתי ואני אז אתנהג לעומי ולא אתעצל מלאכתי ואני אדו׳ יקרו בעיני מאוד
ורב שלום

זה היום עשה לי ה׳ יום בשורה שמחה וששון ואורה תורה וקול זמרה על הילד
אשר חנן אות׳ אלהים ועוד ירוממהו ה׳ על כל עבדיו ויגדילהו בתורה ויאדירהו
עוז וגבורה על חשים ולחמה שערה [illegible] מאושר יקר מבני ששון החדות
הילד שמחתי ואתמהו תקו׳ הגיע לידי כתב היקר אברהם אחיך אשר ואמרתי כל
לחם רחמים ואמרים מעלים כפי הקנה ולשלחם לתשורה לידי אברהם אחיך אשר
שיאמרו כי אין הללו כבית הכנסת להיות לו לעד ולזכר ולשומעים חן ועשיתי ·
פיתותי רחמים קטנים קוים [illegible] להודיע ולהודע · ומאשר שב עטרת ראשי והוד
לי רבי את׳ עד החדש שמחה כעל כל הון כי ראיתי כי ראיתי היום כנתי רעיה
לפניכם ומי לא אחד שבטנו · והיה לבו [illegible] שעבר עלי
ולכתי [illegible] עוד לו ולמה היום כי להקים אברהם אחיך [illegible] ההוא ולא כי
[illegible] לי כי גם אתם [illegible] חושבים [illegible] ומעשר [illegible] השומעים
כי היום כזה אחיך כל החדש ההוא ולא אחיך יצא · ואני משמעי כן אמרתי טוב
לי לשבת על ספר [illegible] מאורותיו ולעמוד שם כל ימי חיי · ולכן שלחתי זה
החדש והכתב לאחיך אברהם כאשר את׳ רואה · ועתה את׳ פקח עיניך עליו וה
והשכילהו [illegible] את כל הכתוב בו וזרזהו וחזקהו ואמצהו ולמד את כלו על פה
כי קל הוא מאוד · ואני אבוא שם אי״ה בבקר [illegible] אחר ימי [illegible]
זה [illegible] · ואם [illegible] עם ותראה שאין [illegible] ידעתי [illegible]
תחזק עלי ועליו להודיע לו ולהראותו כל דבר החדש [illegible] הם [illegible] על הפסוק
[illegible] של הפסוקים כל [illegible] חכם [illegible]
אברהם כהן הרופא [illegible] · ואם כה תעשה [illegible] ועליו [illegible]
לך את׳ היות [illegible] בעמדי זה [illegible] שם [illegible] בזה [illegible]
[illegible] קודם ימי השלום · [illegible] שם אי״ה [illegible] ותשלח לי כ

כתבך נכון כדי שיהיה לי פנאי לכל שם קודם שבת · וטוב היה שע״י עשיו המכתב
תשלח לי סוס כדי שאוהר לבא · ועכ״פ טוב שתשרו אחיך יע׳ ושים כפיו הד׳
החדש המטב ואז טוב · וטוב ה׳ יראה עליך ועל אוהבך ויש״ש כ״ל הבקשי׳
אוהבך ועבדך כאחד מהם ומתענג על רב שלום

קול ששון וקול שמחה כנים ובנות קול תהלות שפתי רננות · ישמע במקהלות
עיר שר תבונות · יקשר מעדנות · כרמת עליונות · ומרום עטרות ומשכנות
הנעים מנועם ומודיע לכל אחד הטובים מיין הלא הדה שרעפי
קרוב וקימת לב מדרש אוהבך · ועתה מלין אכתבה אות לך אבותי לקראת אהבתך
גם היום ששוו לו לשלום והודו׳ אח׳ כי אני עבדך וכל שי חסה כנים וכל מנה
לך אנה טוב סו · ונהיה שם מאיר כ״ב אז נ״ימים קודם זמן הענג׳ לך סגו
הבית והמע המעטע · והכ״ים ה׳ או נ׳ אנשים · ושמע תבא סגת יקרת עטרת ד׳
תפארת הגבר׳ הורתי תו״ה · לך הגבי׳ התשו ועלה עטרת ראשי כמו׳ יהי״ו לך
יכא לסבה שמתכתי לאח׳ · והנה מהיות כותבי ר׳ דמשע כתבתי אליך אח׳ מאז
חדש ימים · ותשובת אח״זו ראיתי עדיין לכן אשב כל מעינך והטיבו דבר · וי
נשמחה כל הימים כדרך העניים · נשתחוה מרחוק בפקוד׳ שלום אליך אח׳
ולכל בניך יע׳ ולב גברי ונפשי עטרת ראשי כמו׳ יהי״ו ולב גבירתי עם תפארתי
הבכור׳ הורתי תו״ה · ואת אח׳ וכל הנעימו יברך ברכה שלמה וכה אמן על
כל זה · והתענג על רב שלום

נזכר שלו׳ כאמן לי מאהבה ומחובה · תמו רצוני אהבה · ואחרי קראתי משלו׳ אח׳
יכונהו עליון · אומר לא׳ כי כתבתי אליך ע״ד ע״י השכיר שהביא לי את מכתב
היקר וגם הודעתי את אח׳ כי מוכח אני להב והתמוטט סה ימים מה · ודע כי כל יכלתי
ואהבי כאתי מגה וזה יקר חסדך אשר תעשה עמדי יום טוב כעינך ואחר פשרי ·
ומרבעתיך עד כמוע״ו ושלו׳ כה ונהיה מוכבם עתידים · גם מ חליתי פניך שתודיעני זה ·
ואתעשו שם ד׳ סוסים ונגי אחד שיבא עמנו עד ק׳ עמ׳ · ואז אשוב לחלות פניך היקרים
שתתן׳ זה עוה׳ · והנה זה המחור כמו׳ יוסף פיזן גיסי יצ״ו כחד עבכ״פ עד רצונו ויסע
ואלך אורע כי נכסנו׳ נכסנו׳ ופיתו ונרדף הוא ללך הרי ימים ואז יכלתי לעבוד אתו ה׳
ישמור עמו ובאו · ונתתי כמה השער קרוב שעתה לי · גם שער השומר עשוי מתקוע
אין עוד רק לחתומת הערים תקבל שעהם מידו וייטב בעיניך אח׳ ומשרתי [illegible] [illegible] [illegible]

ושלו' כל בית אבן יצ"ו שיברכהו ה' וישמח לב ופקוד נא לשלו' אחי כמ"ר יצחק נ"י ואחי
אני — עמך את ראשי אלפי ישראל? המשוררים והחזנים כמ"ר יוסף נ"י וכמ"ר אברהם נ"י ו
ולכם ישפות שלו' שישה שלו'

שלו' ושמחה ירבה חסד עד לבבי ואהבי שוכן לבב ואהבי ואחי עב' ... ואהבו
ולא אראה כי יהיו כי אמר כי משני הוא טמא והנה הוא כלי טהרה מחד
ידידות נפשי ושמחת שלום על ראשי אך אמרתי שתשובה לו אחיך וישמע קולו.
כי אחנם לא טוב הוא. כי הטבתי מכתב אליך ידידי בהיותי בפאדווה וגם אחרי כן
מהתמשמשי בלומקני ר' משה ונפלאתי הפלא ופלא כי לא קבלת המכתבים ההם אך,
אשוב — ואודיעך אהו' הידיד כי תיכף קבלתי את מכתבך בהיותי בפאדווה ונתתרתי לו
הפיק רצונך ומענך הקדוש קה"י ולא יכלתי מהעת ההיא התחלתי הענין ומ"מ
ולא סר עד היום ואני כי לפי המשוער אין מקברים שם כ"ו אחי ומספר מוכרחת
היא ומל העיירות ואין איש שולך שם טיול לחזור לכתו אך לא יכלתי לעשות
רצונך ידידי. גם איש האחוז דברתי והשיב לו כי ישתדל שהמשורר השוא
כמ"ר אליעזר אבן אחי נ"י יפיק רצונך מזה. ובהיותי שם כעה' אספר אליך את
הדברים אשר היו בינו וביני. גם האומנה הנה אשלח מהם איש לכתוב
עד קונסטנטינו ותת אליה ב' חק זהב כאשר כתבת נא אחי לאהבה פרוש ספר
שלו' אחי זו הגביר כל מעלה ומתעור מפי כל ומשורר הנבחר כמ"ר אליעזר אבן
אחי נ"י. גם הגמת ואומת שרתי משרות ונפישות גבירתי ר' אבן אחי
אחי' תחי' ולאחר מתק יצ"ו והקי' גם תגי' כלה ורינה רבה וחדוה או
אהבה אחוה נשלו'

שלו' שלו' לך תגער חסד ואמת תקער והיית כמשור חזק תגער ומה נעדרי
תגער ומאורי' ועדרים תגלגר תגער ותגער סאין לא אוכל חלבשר את' אמרינו'
כל כרתנו כי טוב תה' וידעו את'ך חזרתי וחזרו והקשוו' עט שלו ושקט כל.
סגוב תה' אך דע נא את' כי בהיותי שם היתה הסרה גדולה בינו ובין מי ואיינטנו
שהעיזו פניהם ובזו ושאלו לו את הדין ושלש מאו' רק' והביאו אל השטר שלא
נעשה כתקונו כי היה כותב ע' כי את' החכ' מאוואן ירב שטר את כמ"ר יצחק נ"י ובירו
ואת כמ"ר שבתי מלוטקי ואת כמ"ר יצחק אחי ואת אליהו כמ"ר אברהם נ"י כבר
כל זה שנתעסקו במשא ומתן קושא אחי' עד היום הזה אך השטר לא היה כלל.

8

ע"י רופאים אחרים כאשר בקשתי מהם · ואח"כ אמר הרופא ועד היום טרח לעשות הפטור
ועזר כ"ה מהר"ר אליה מווילנא בעת התחלת הפסק דין והר"ר שברי מלובלין גם כן מופ—
מקורים שיכתבו לו פטור כלל הן מהמקור הזה הן מכל דבר אחר עד היום הזה · והאמת
הדבר כן הישרתי להם כי אינני רוצה לשמוע להם ספק הגט אם לא יתנו לי הפטור כראוי
ובזה נתקרב התענית כיון ונכנס על אין חקר עד שעברתי להם לרוב הקצוים
שאמר לאחר שפה אל פה מנה · ונשארתי להם כל הסך ולא קבלו רק שאמרתי שנקדים ביד
מהר"ר יעקב קאמינער הקשטייל עם שרצה אני להחזיקם מה להוציא בהשגת פטור
כלל מאותו הדבר ירה' · ובני וויניציא [illegible] אני על הק"ק חקרו ורצים לחתונה
הכל מתוכנם · ואחר [illegible] כחרם שיאמר כל אחד מהחלוקי איש אחד
ובררתי אני את אמ' והם ברו את מהר"ר משה מאורמש קה"י [illegible] ובחרו שיהיו
שניהם יחד לשמוע דברי טענותי · ונכנס תנחום והשיאו כאור משפט · ואם
יהיה הפרש בין שניהם הכח בידם לבור שליש ואחרי רבים להטות · אך כאחרי
שלא תגמרו לשליש ושניהם יחד תגמרו מיד משפט · והנה שלחתי לאמ' טופס
שטר הקונפרומיסו ואת טופס שטר הפסק דין שנתתם אתה זה אמ' ומהר"ר
שכתי מווארקא [illegible] ותגמר המשפטים כעהרים · ונתתם בו המשפט
הגאון מהר"ר יהודה מווארקא [illegible] פסק דין [illegible] ואך אדני
ונשא יחלה פני אמ' שתתרצה [illegible] הדרשה
ובעת שתתרצה [illegible] אחרי [illegible] ואחרון עולה ·
והיותי נחון מאת הקורא [illegible] חסד ושלום

לעשות עם [illegible] שלום שלום [illegible] היום בשורה [illegible] אמ' כי [illegible]
[illegible] יום ה' [illegible]
[illegible] טוב [illegible] אך
[illegible] שמחה
[illegible] עד עתה [illegible]
[illegible] דין אחד
[illegible] אך
[illegible] ולכן היה
[illegible]

אחרי שהודעו כי הדין עודנו כאשר פסק הדיין הקונטרישו ועתה אייטב נגד מניני את
להיות עם הנשוא כמו״ר כה״ר כהן קרו׳ יוזיין והחתן לפני הזוה׳ הספירוזון ירא שיבחנו
ולשוב ויוסיף שלום אבל במיעוט הם׳ ושום אם המחו לחתוך תומו רק כבוד
ואז אם ירצה שעזין אבל שם ישב כמו נידום ותל תלונה תשלום · ואפי׳ אחר
התחייו ותמעכן׳ עם שלום יהיה לו כח לעשן רק שם בספירוזו נקלטו את
מתב את׳ שעברתי ירצונו גם את מתב היקר שלו ומרתי יהודה נ״י בן יוזיין ששלח
ע׳ מאוני דסאורונייא · ואין עתה רק חוש להשאיע לאדם רק במה אתיישב פה
פארוזו וכין ולהבא כי מה ש ישרתי כל הספסורים רק עם לו נשאר עד אחד
ה׳ יניח לו הסכים · ותגשר המריוורתל מחשב יען כי טוב תאח׳ · ונא אדו׳ אלי
ואלו היקרה בקן הבשולו · זוגתו תח׳ פרוס סכת שלון ואלי אלהים החתונה השלו
כמו״ר יחיאל ואחן יוזיין · ואל הנשוא ונעלה כמו״ר כח רפאל נכרן יוזיין ואל ת
תפארות הנשים המע׳ הכ׳ שטולין אהו׳ עת ערך תא ולאחר הבית ונשים ושו׳
וענ׳ ולכם ישים השים עד עולם שמחת שלום ורב שלום

9

אברהם אהובי ידידי נחמני חמדת לבבי זכרך בשמש עדי וסמכי אשר בקהל עם תקים
לבבי והיות לבחורי חמד עבי ורוץ אליהם לעיר מגדו נוהפריז ומחיי הגל לבב·
חיי יקוש המקושש וקוש בעת יורה ומלקוש פין פגור ואלקוש יורה מורה חדוה גם הוא
יורה · כי הל׳ שלח עוזך מקדש מהיכלו ושמו נוה לו · והיית כגן מה ותחוה את אשר
תקוה ותשלח כל אשר תאוה והוד והדר תשוה · עלו אין להוסיף ומזה אין
לגרוע כל ארץ ומקוים לחוע אך איש זרוע לו הארץ רחבת ידים אך או יחדיו הקולות והתאר
חגי ביו וחוקי מלאות ספקו ולא לו ויחלש ומגרסן ישוק ניחוי ואוזן גמו בעילי המיחודד
דין ותקנת אמתא חיוני קדם קמותה ומחשבתו ועלוה רבונה לאחוז בחוות חרעהו·
ואיש שלום ונועמה בודו וגם מכתב בנבנים רכים ומשון והוזה פרחות ופרח חלעמות
עלות והתר אגדות התרשלות · נערה ידידי נער ש את אשר התהלכתי לפניך בזמרת ולבב
שלם והטוב לך עשיתי כל מאודי כח ותספקתי מספר מספר מאהבך ורעך ומהיות לו!
לך שורחני בעליך ובמעשה ידך ארץ מטוב לב וקול המון שלו מן העדת
חקוע התור אשר ספנות כל ומכריע תואם עם כבוים והודים ידי כפרי עלגם אך רבי עו
כאוני האנשים השורים הנשאים אחיך יצ״ו שיטעו הם ונשיהם ועמם כאשר יחלוע ולבקרי
בשטוה ובוים ולתואם הטובות ועוב הארץ יאכלו ויום לוע הדיונות על הארץ ועל
הפנות ועל כל התובה נישישו בשמחה ובחדוה ולא יוסיפו לדובה· עוד לך
אל המולך על כל שמות חמדות המעלות שלם מושלמות הנשא והמפואר כבוד עדי כמ״ר
דוד יצ״ו ותפקדהו לשלו׳ תלמי אוני עברו וכה תעשה ומפואה גבות תואלות הנוה את
מר׳ ועוכה הורתך תנ״ו ולגברים המפוארים בחורי חמד אלופי אחיך יצ״ו ולמאוחר מכתב ו
וקודם במחשבה כי ידעתו לגדל שבחיו ומכנו׳ הארץ רב זכר טוב ינעשו החכם המופלא מורה
עדן הנעלה סגר׳ שבח״ל וחותן והוצאי יצ״ו ועשה כבה ואחר בירך נוה קדש ה׳ ל
לאורך ימים יתן לך החיים ויורותך לשבת בשבת חטים בראש מחזים תהיה ובעתותיך
ימים תלה ימיך בטוב עשירים ושנותיך בנעימים

דוד עזרך אליהו בכמ״ר אברהם יצ״ו כותב
השתחוות כחפזו יו׳ ב׳ פר׳ ושנת לו משפט הבע״ה

נואו הלולת שושה פלו ואטתיע בודנים האלה יעשה שורע ונעם כל אלה עדיע וסערו וחמרו
תלנו על אוזפנו ואלמיע לחיה ונאורר ופנו הלויה טוב להודות לה׳ כעל כל אשר גמלך
בגירוך בקדשו ישתבח שמו ולעד כי הפליא חסדו לך ונתן שמחה בלבי משמעי שלום הסיר
השגחתו מעליך בטובת הורך אפשר ומבריאות כל כרת תקנת יצ״ו כי טוב ניחודה
פנין היקרים שתודיעני עליו בשובי יום קבלתם כתב ששלחתי זה ימים שכ פקוד נא ושלום תלמי
את חכם לבב המפואר כמ״ר אליעזר אבי חמי ישלו׳ ואת אשת חיל עטרת בעלי ה׳ הורתי חמתי
תח״י ואת כל ברך יצ״ו הקטנים ועד גדולם כלו זרע אמת · נא״ה׳ דובר אשר כשערכם חסד
לו ואמת ורב שלו׳

2

זה כמה שמעתי מאחד עניני שמעה אזנו ותבן לה נפשי נפשי כי רוח מבינתי יענני נ״ל
ומתי לשום שלו׳ שלו׳ ריעותי דמ״ך טובים ונכוחים גם שמעתים מפי מו״ה אלחנן
הקורוו׳ ועליהם מברכך כי מהם כתבתי כי זכרתי מארץ מרחקים ובקשת תועלתי כל מאמרי
כי אך ושקר שמותי דמ״ך את הדבר כי ע״כ בבלו היה כמו נ״ס מו״ה אליעזר פינצי מרדיינ
שמו לחסה ואז עלתה כמו הידר מו״ה אלחנן הקורוו׳ נ״ע אשר שמע מפי כי זה היה
עצה ודמ״ך ונחשב ליקרב הדבר מאיות כי נ״ס המשניות גם היו רבי אליו מפיו כל דמ״ך
מוינציא ודבר לו על אודות ואמר הנה האיש אשר אתך ויאתה חוצים ומבקשים הנה
כמו נקראו לו ונדבר עמו נ״ה השיב לו מאיש ששכח כל פנימי הדברים וכבודו ומעין שמתנהג
שאול לה׳ עמי של התלמידים וגם עתה כמו יע׳ אומר כי אינו זוכר שאומר שאמר עמי כי
תלמידי׳ ואת שהדבר הוא מגיע ואתו תמיד והיא תעשה כאשר יראה במשנה נ״ס שמוע
נ״ס הנ׳ את דבריו משתומם עליו ולזה זה נהפך מדעתו הראשונה ויחדל לדבר אליו נ״ע
אליך אשים דברתי ולזה תהיה כי כהתל בו ומנו היום ואמרתי לו תשלח אותי ואין תגבותי
ועלות כספים ולדות אליך ומיניותיו כמדי נעילו. ולא תועלת יכבד ומשב בדברי כל מחסור
כל דבר כמו״ה וכבר כמו אלו שני ילדי חמד בני מו״ה יהושע משונציא ועליהם אוסיף כאשר
ירצה כמה׳ חייתם ראתי את נ״ס המעשה לק׳ וכתב אלו דבר לו האיש שאמי
חנם הגאון ר׳ מנחם מגורייצו איזה לשון רע עלי והסך אותם נ״ע אגלה לך את כל זה
כי אם יעשו את אשר כתבתי אתה אזני לשמוע אליך ולך לאמר שמם היום שיתנו לו מאתים
זהב לשנה ויאמר שרם את עתה בני יע׳ וב׳ תלמידים אחרים ומדרגת נ״ס יע׳ כל
אשר כתבת לו ושאלו ואתו רק שיתנו לו ב׳ חדשים בביתם כי בגלל הוא ויעשו הקיום כנגד
ג׳ שנים. ולכן אם את׳ מבקש תועלתו כאשר כתבתי לך ריוול׳ מהרה ותדבר לחתנך ולבנה
יע׳ ואם ישמרו קיומיה מתורם הודיעני מהרה ואזרין את עצמי ואלך שם עם שני
בעה׳ ועם ב׳ התלמידים שיש לי בעבור כי האחד מדרגת הגדול והשני מדרגת הקטן
והאחרים אשר עמי ושיבם לביתם. נ״ס אולי לא יחפוץ כי על משמרתי אעמוד ואתענה
ועמו לו. ואין ענק שאמו אליך כאשר כתבת רק רצון ודרוש. ואתה ידעת כי אני קיים
כדברי ותמהר להודיע כמחירתם מהרה עכ״פ אשלך בבריאות ובבריאות כל פרי כי טוב
הוא רצתי ויורה ידידי השתחוות נו אלפי אפים אתך לפני תפארת החכמים תפארת
הרופאים כמ״ה הנשא מו״ה פנחס יצן המופלא כמ״ה העבר׳ ויו״ל ולפני המעטיר מ״ה יוא׳
אתך ואחו׳ ותאר תפקוד לשלום אלה׳ ואת אחיך הדיד אברהם יע׳ ותשאן אלה׳ ולהיותך זה לזהתך
ואת אשים קשב והלאן ואומר שלו׳ שלו׳.

הנאמן עמך אליהו כמוה״ר אברהם נבחיי׳
פה׳ י״ו ר״ב כסלו ראז׳ נ״ל

ה׳ אלהי וכל קדושיו וחילו ומחמתה כי לא תקרב אלו השי׳ ישפטות שלו וכל אלהי ידיע
כרצונו ולולבו ושלח כחות אלו מבגלו נאוחיו ולמחיותיו ולכל מתי אהלו וכל העם
אשר בגלו ונהיתו בו · ואחר את מעשי אותותי ונפתי ונשי אשר הפליא אלי
עשי נוצן זהירות ותשושי אשר הנחני בדרך אמת וישועת מאוב בשלו׳ בקול
צהלה וצלצלי תרועה ורגלי מישור אל בית אבי תנועה אך גם הרגיע נאחים עוד
שמעה קחה כי זכות רעה והיתי רק לזועה ואחז כשרי פלצות מפחדתו ואף תעת
את יוחרתי בצרי רוחי אולה ה׳ בקטני אשר בקו קו פעלי ונרב ועלי אך שמע אלהי
בקולי וחשך נפשי משחת כלי ותסיר מתני כל מחלי וגם כל חלי ונתן עבות ומכאובי
וחבלי חבלי אלהי לי · עתה זה את׳ אליהו התשבי בקירות לבי מזה לך מעני
כאשרי וקרבי אני׳ רוחי בקרבו · אשחר פניך ואתחנן לפניך אני אם נא מצאתי חן
בעיניך יהיה נא כאחד עבדיך אשר סביב לשולחנך העשוי׳ משאות מאת פניך
אלהים והיה עמך כאחד מהם כי עבדך זכור ולא הודה כי הוא רעב ושרב לו
רעב ללחם ולא צמא למים · ואמרתי לך רב שפתים מאוקך שפעתים מאותך את׳
נקי כפים בכפים ובזרועי ידים תחזק והיה כזעת מה מאירת עינים נוכח יקח
את יהוה אלהי ניגלים אל חומה שלו ושלח תשלח אל עבדך הלם וחלב ושאול
יהיה ~~נותן~~ ניוך והלום נאת׳ יבנך אל עולם ויהם לך שלו · נאום הקטן הצעיר
מבית אבי הקטן המולקי מים על ידי אליהו

על מרורך הלוח עומרות נאות שפתין אשר על שולחת כרעה ובעליך לשונך
על שפתי מזמה מאד אהלך אשום תחת לך אשר עד כה חסדתי חרפתי
ובצחתי ובתהלה יראת אלקים חשים אשר תצטרנה כי על מועה חרותים על לוח
לבי ולקחות זכרונתי · אשר על זה ישיק מלין מאשר עם לבי ואומר כי אחנה
ידעתי כי שפתי פה בבית המרורים והנעלה איש נאיחיו קרובא לנ׳ על שפלותי ו
ונלותי אותו לעזר ניותר להשאי אל את׳ ובני בתו על אחת מזה משפטך בבית ספר אלהים
פינך לנ׳ שם בלינייאגו · נאום חטאתי ואשמתי ובשוב נתחייבתי להיות חבן תחת
משאות הפורענות ובני מעלות תחת מוקשי הזמן והתפוצתיו בפשע אלהי׳ הלא
אתה אחי הרבית ופשוע כפלים בכל חטאתי ואם שפעתים יקס משה הלא יהודה
אחיו שבטים ושבטה ובשבלו זה לא היה לך להגלו על עקב בשתך ולפשר פנך לו·
חן באשר עשיתי · את שאלתי מאת הש׳ אורה׳ לבקש יגיעו והתראות זה את זה
אל הקו׳ פלו׳ אלהיו ושם נשקה יחד אבנו אתך פנים בפנים ואשישך את דמי

גם אליך אהובי הנכבד אשא עתה השאלות בן עמי שלו' וגם אשר לך שלום. קבלתי מכתב
היקר האורה ושמחה וששון. גם הכתב מהאיש שאר השלום הפרש העבר מר' מנחם הרופ'
מבן קמ' יצחק רוצה לשמוע ולקול כי תחנוני שנתחנן לפניך על אודות בנו הנז' ותני
לו רחם [illegible] אין ועשות הנני נמשך לקוות גם לקוות נדרשתי ונעתרתי
ובקשתיך אם כי מאד קשה עלי כאשר ספרתי לך במכתבי כי יצאתי ידי עתה אין
[illegible] כי עתה אחרי שאינו נתקבל מכתבי כאשר כבר הודעתיו. כי כן הוא חק
מי לקנות אהבת ה' ומהטובה הנני שונה לך הנה עוד שאם תשלח לך הנער אלי אז
משאלה שלא עלה לשוב כי ה' העושה עלי אם אוכל ונשמע טוב מאהבתי אתך. והנני
מודיעך נאמנה שאיש אשר ילקחו אלי רק בעד מה חק כלשון כאשר נתבשרתי עם
אביו אמר המשפט מר' מנחם יצחק משנה שעברה כי נתוענו לו הרווחות
ועד עד יראה ה' וינחמו. ובעבור כי אולי ירחיק עוד לבת [illegible] אז על אחד הרקחים
עליך שערי ידי תשתמש לו ומהמעני' הנ' או היקפ' המעט' [illegible] שנה רבה
וגם ישוב שערי שיבוא ימי הקציר והאסיף תשלח לו עד יב' או י"ג והבן בקין
לחודש. והספק שאמרתי לך מעשיותיו הנ' עדיין לא דברתי ואולי עידו יראה כי
לא היה לפי טעה לכך עד עתה והנה איננו מעבר עתה כי בלך לטייל בחוצות שלו
ויותר שלו היום או למחר ואורי תשובתו מיד. אך אשוב לפייסך שאם הוא ב
באפשרות שתשלחהו לשמוד עם אביו אמיתי מה כי היה טוב לו מאד כאשר אמרתי
לך וזה אתה תבחר ולא אני. וזה המשפט מר' אברהם ילוי הקבר לו אלמנך כי רק
מדעתך הוא שעושה את הכתב עד ב' חדשים וגם זה טוב לעשות זאת זה
אומר לך אהובי היקר שאם תבחר לשלחו תשלח ויקח מבשלום הרקחא והספר ומכר
ספרים ש.ש לו שם ותשלחם פה כי יודע כי הוא עדיך להם כי יש לו פה ספרים
מעט ולא אוכל להאריך ולהודיעך זה לשוב אליך היום. נאום שלום ומרבה שלום

הן יקר לי דבר חכם שומע וקולו ארכה שאחרי וגלה כי נשמע את כל עמלו כי
יקלו ואור לשבלי אלין אשים אלולו ואומר שלו׳ שלום הנה ימים רבים
שכתבתי לך ידידי ושאחרי כתב על דבר הרבן ובאורי המוסף עם קבלת אוסף
שנת יד ואשיב אלין שמעתי את המין ומפי השבר הר׳ אלחנן והקווין כ׳
ואמרתי את דמיך טובים ונכחים במתק היקר המשמיע כי רצון חותנך הוא
כי ובררתי ואז חשבתי להשוות לבו לרצוך ולרצונה אך כראים ההם כי רוין הנעל
מהר׳ אלישר פינין ומראיגן ניסן יצ״ו ד׳ כמשלו ואחותו מהר׳ אשה ומראיגן קרוב
לעי׳ ואם היה מין נ׳ המחשיר וחשב כלם יקרב את המעקש ויקריו לו ויאמר אלו
את דבת עני מינדיו ולמה ניסן ההיא אלין מראיגן את נ׳ אליהו ושתתן לו
אחך התאן שלשי רוך והחלעיו אז ת׳ חק להשמותו ושאול ואחד עוד את כו
וכ׳ תלמידי כל אשר מתברר ועתה אם תרצה שאדבר עם נ׳ אדם לו ואשתדל זה
מפני והוא השיב לו כי מארכעי חק הוא יודע אך הה״ב תלמידי איש גור וכו
הדבר הזה חסור לאחו והיא תעשה כלעג נעוות נ׳ מהר׳ אלחנן כי עהסך לו
חרה לו מאד ולא הוסיף דבר לו ועתה עליך להודיע לו עליו ואם תרצוע להת
אלין כחנם הלא אמרתי לו תשלח אותי ואם לא ידעת מבואר את לב החותך לו
היה לך לכתוב לי דברי אמת אך דמיך לדעת כי אולי רצון החותך הוא שלא כמה
אך ניסן המחשיר אולי שמע מאויבי חנם ר׳ מנחם מראיגן איזה שקר עלי ולכן
לא השיב מאוי ולכן תגלה עבר אלין את אמתו וכו׳ כי גם כי רע טוב וכו׳ המבקש׳
נפשי הנני אני אוספה אלין לעשות דבר ייטב בעיניך ואיני שואל רק זה שתכתב
חייע ת׳ רוך ויגעגעו לשנה ושאול ואחד עוד מו לעג ושד כ׳ תלמידי
המחוקה ניסן יצ״ו ונתנו זה שתעשה לי הקיום בעד ב׳ שנים ושתתן לי מירתי
בירת כ׳ חמשים לבר שם עם כתי אם היו תמסר כמה תודיעני ואעשיך אלין גם
ואז שתקבע לי והודיעני גם את [illegible] ואם אם תשוך אלין שם על הדבר
הזה [illegible] והש׳ יהיה [illegible] ושמר [illegible] ונוה תעשה חסד עם [illegible]
ועתה ואם אולי [illegible] הודיעני מהרה ואשפה על [illegible] על [illegible] ואהיה ידעתי
[illegible] כי [illegible] שפתי לא אשנה ועתה [illegible] ואפקוד לשלום [illegible] את
התפלות [illegible] השלמים [illegible] [illegible] מהר׳ [illegible] [illegible]
[illegible] ואת [illegible] הר׳ [illegible] [illegible] [illegible] אלחנן [illegible]
[illegible] [illegible] אחיך [illegible] [illegible] [illegible] כי [illegible] [illegible] ואת [illegible]
והתחזק [illegible] [illegible] כי [illegible] [illegible] וגם כי שתעשה את אשר [illegible] [illegible]

אחי ואישי אני חלוץ נשמחת על זה אשר עליה ונשמחה בך יום התנים
ישמחך אני שמחון מפקודי הש״י ישרים משמחי לב כי גדל היום הזה
ורוים והודם ולאו ידם להשיב נפשם ובטרם ויאור כאור פני מלך קדם·
היית את החיים ושלום

דברי שירך העני אליהו מבלי [illegible]
כתב מכתן יו״ד ר״ב שמו בן [illegible] נאום

נעים עשה ודרין יעלים אליו אשר ונר נר המערב חומר בעקה רב
תשעת נחומות של רב אין מספר לעזרי פארו פאר ממתיו יעברו
על משות הדרו · והיה שד כתריו ונכרתו ונמרץ ועזרו שלו רב [illegible]
על אשר שאלו עיני לא אל [illegible] אשר הנחני מקן אמת ושלום כאת ציון על
עני חמדת לבי את אשר [illegible] עם האנשים אשר הלא אתי ונתן פי אשים
לו תודות כי לו נאוה והודות ונאוה תהלה ששון לב המה כל הימים תהלות
הדר וגדולת אות כאוח דוד [illegible] והוא עוה לו לכתוב אות שיושב כעיניך
ואחר [illegible] אשר [illegible] נשמע הקומה ולחבר את האהל להיות אחד ואת
אשר יחישה מעשהו ונוה ידע כי אלה חסד ופניך ולפניך אות אקריב חלבו
מנחות [illegible] עולות [illegible] שלמות ונדבות [illegible]
הזכה אות ולון [illegible] רצון אמרי פי יהיו [illegible] ופניך אלפי והוא [illegible]
[illegible] ושלום [illegible]
ואוהב [illegible] ששון לבי המה כל הימים [illegible]
ויקנו [illegible]
גבר [illegible]
[illegible]

שלום ומאת לבריאה המעולה מיוסף ונורא לך זרע עם גבורה מכבד המורן
ליין מכרמי משמנו לבי ותגל רוחי בקרבי כי לבי בשמעי מכין רוחי יפה
הגדול שלום מנוחה הרי ימים רבים ומאז ומתמול ונוחתי ולבי תרעד לנו
מדרך העצבים לשמח נפש עבדך ולבי יחיל בקרבי לאמר מה מעשה כי
שלום כי חזקת מכל ועתה עתה לשמך שירה לבריאותי וגם תשיר עבדך ה'
וגדיש לבני חסדך וגם הגיד לשלום כי בא הבשורה החשובה המבושרה
כ' מינה בביסתה תחי' וגם מצות חיל בשורת גאולה הר' יוסף בביסתו תמיד
ואת טוב עבדך היקרה ידיד זוגתך בביסתי תחי' ושלך ואני את בת שנים עשרים
קונטלו נכרתו תחל' ואת תקו' ותשוחה בבשורת עבדך ומאשר טוב ומאשיש
שו"ת כמותו כי טוב תולת כן תכחי' ותקים רצונך זו ומעשה ידיך לבשות ומשיו
לכם ירמהו ה' ואתן יחלון ידידך תהלה הישיב יחיון ועבדי ואזהרה שרך
וגו' ושלום

הישועה והגאולה משמים מאת טובה לך יקירו חפצו כה חי ולאפי רבבה
רבבה כשמח השמח ישמחו טומותיך ואת שלו' מנך נקראת ישוע' חומותיך
ויגיש עליך אלהיך נכבד ה' עליך עליך יראה ויגיל כבדך תונו שפתי
שלום טו גאולה מאוה מגבעת לך ותאמרו שואל בת ודאי כי ואהבתי יושר
ועת כתי נסתרה ורמז של כל חודש ומרחשון אשר דרך מה ולפי גבם חה
שנים בזמיו כמטו מגזל זו וזרכם משתך שטוין ישלח את כיום ומחשב
הסוף נאמרו על עדתו ויראך אלין וזו מתך נכסו ותשוחתי כישועתו

דרום לב ניוורץ טו יקרו לשמים פקח קוח יקח ואו גבי חלקוה כרמה ושלום
הנ"ל את ימשך ומבייאותי כי טוב תולת. גם ואתה עם חמי יוש כתוריות
הש' יספיק כאינו למוד ולמוד. גם את' ואפייסך אלנו הגולה מן שרי ויהי
יום שתשתנו לשוה לו יגנט ואקושך כי אין כוון רק יחות וגם שאלה ואור
כתב' ומשה לו יצ"ו גם זוהר מנך שמשלח כון המטה והרים והחכמה והסדי"ע
שלו אשר בורינו כי אין לו כון וחם של' ושמה ישבו ומתוך ישרחו זו ובוחר
פניך ולו והחמה הטהורה החשובה הר' שמחה זוגתו חאוי חברו ולכם יקר
שלום

מעלת להיות המוטל הלז עתה אלי ואז אוכל והרחיב כאשר מלאני רק ראוי
והוגן ואת שהגעתי הנה ואני כל פעם ותקנתי יחודי הרבה עם רוב היהודי'
חסה והם מזון רב ולא ידעו מה לעשות כאשר כי הם יצאים אחד
שעשו עד היום ולא יכלו להוציא מהם שום כלל עניין והיה יום שנעשו
הספרה אחת ויודע שאמצ אל אח' הגוי ורק לבד ואם לא לא אוכל לפני
שלא אותם. ונראה מה שהתעטפתי מתוך הטהור כלל ובספרי הנה אנכי
ומתי מוליך מים לעזרין והיה בהגיע ה' לא יוכל לשחר פני אח' מצות פני
אלהי' ותראני כי טוב יום מעין מאלף. כאשר אליה חותני וכל בני ביתו קטנים
עם גדולי' משתחוים אליך אח' אותם וכל פני מתוך שישרום עד ישראל
אמן יהי רצון שהמושלו לא ירצה לעשות לנו הרע על.
גם התנאי שלנו ונמצין עכשו ושוב אל אח' יהיה לנו ועזרה עם שר השל'
מתחת מהרמת הנעלה כי כן תעשה. גם ראוי להודיעך כי מר מנחם קרי'
יגיע הלך טרונטיניאנו ולשם כת לו ולבני ביתו. וגם מר' מנחם כמו כן
יגיע הלך גם הוא שהם לא יעכבו אח' כי ה' סומך את ידם

ולאדוני הר' יצחק אחי ילו' הושב על ערש הדקדוקת הטהורת היל מחותנו ישלח
רבו וירפאהו עם שאר חולי עמו. גם אח' רבי נ"י. באוני השמעו סדר שמוע
כי ילו' שהוא אשר רבע יחד ישל-בשני השל' ומעט חותם ילו' והבן כי
מחותנו ואחיו מנה. לך להגיד אותי כאחיו או מנשק יהיה והשי' ישים
השום מעל כל ישראל אמן. וכל מי יחד לו שלום יחודי לו כמה כי לא בא
אספר אלי להיות העשם. ואתן אותי וחזק לעד וחי אח' לשלום.

עבד אוהבתו עבדין אסף כתבי ואב
לא מחוריש בר' אפרים

ויזכר יוסף את החלומות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם וכו'. ק' מאיזה דבר ראה
יוסף לענש את אחיו בזה האופן ולא היה חושש על שיבת אביו הזקן כל הימי' הללו.

קשה ומה העלה עלילה הזאת לומר מרגלים ולא עלילה אחרת. וע"ז מה שבין זאת העלילה
והחלומות כי לפי הפסוק נראה כי בזכרו החלומות אמר להם מרגלים אתם.

ע' ק' ומה אוסיף אל המשמר ג' ימים ק' לא בשעה אחת היה די

ע' ק' ומה צוה להשיב כספיהם איש אל שקו ובשעה זה הכניס פחד בלב אחיו כשמצאו
ויראו צרורות כספיהם המה ואביהם וייראו. והלא ידע כי עשירים הם. וע' ומה
נתן להם צדה והוא היה מתנכר.

ע' קשה בפעם שנית ומה רצה שיאכלו עמו במצרים אחר שלא היה מלה להתודע עדיין
אליהם. ומה הרבה משאות מבנימין ה' ידות. ומה הזכיר הכתוב וישכרו עמו כי לא תפארת היה

ע' ק' ומה הגיע לאחיו בבנימין שלא הגיעו. והעלו עליו שגנב הגביע היש בשמת וחוש
רע כזה. ע' קשה ומה היה מלה שיהיה לו בנימין לעבד.

ע' ק' ומה הפסיק בפ' ויגש אלין יהודה כי הכל ספור אחד. והראיה כי מתני' ויגש אלין
שייך לספור הראשון.

נראה ותכן הכל מכין אחר סלו כלו אופי מראה לענים תכלית יוסף כי רבה היא
וכי הוא יודע כל הגלות והגאולות העתידות לישראל. ועוד עשה כיון ראשון
והקל עליהם כל הגלות ולמהר להם הגאולות כפי האפשר

נ"ר כי בראות שליט בכל ארץ מצרים זה שהיה גזר וחוזק בארץ היה מקווים לעתיד
עבם. ואין מעשר. ואין בכל ארץ מצרים ומה רק גם בכל העולם בעבור כי חשר המצרים
היה גדול מכל מלכי האומות. וכל זה שהיה עשה יוסף פקיד לא היה פבם פונה עד
ולצפון. ולכן ספר כי טכח את החלומות ע' וידע כי מאת ה' הוא קלון עליהם שיבוא
אליהם כל אשר יגור. לכן בחר שיהיו גרים בכל מצרים או בארץ אחת. ובפי שאת מצרים
לא ישנאום שנאה גדולה. כי שלא יגלו להעלו עליהם שום מעשה רע. רק כי ייראו
שהוא מרגלים הם. כלו' שירצו ליקח רשות ארץ מהם מרשותם. וכן היה כמו הנה כתוכחה
ובשו ולחם בין העלה מן הארץ. ולכן אוסרם ג' ימי' הוא למען רמז שישהו במצרים
כל ג' מורה מאות שנה. נמו השלישי בתחלתו הוציאם ר"ל יוסף. שנים אחר המאות
נצה להוסיף כספיהם ובשו חזו ויצילו את מצרים שהוא שכר ששים רבוא שעבדום.
ונתן להם צדה רמז וינצלו את המלך וכו'. ובזה האופן יגאלו המצרים כי בלהוו

ויצאו מלפני יוסף ללכת לארצם הוא רמז לגאולה׃ ונפטרים השבטים שבאו לפניו עם ב
מצרים היה רמז לגלות בבל. ומה שלא ישתעבדו שרים רק יהיו שרים בהיכל המלך בבל ומדי
ופרס. רצה שיאכלו עמו בצהרים כבסדר גדול. ול' ויהי להם כ ט"ל ע' שנה היו הגדולי
ישראל בהיכלי המלך דניאל וחבריו ומרדכי ואסתר. עזרא ונחמיה. וזה טעם משאות
מצרים ה' ידות רמז למעלות ומרדכי איש יהודי. וכן נתן לו ה' חליפות שמלות. וכן כתב
ומרדכי יצא מלפני המלך וגו' כי חמשה הם. וישכרו עמו. כי בעבור זה יעשו פורים.
ומשתה לפסוקו בשושן. והשים הגביע באמתחתו. כי כן הוציא מרש כל בית ה' ו
ונתנו לגזרו שישמע ירושלים בבית ה' כמו מצרים ונמצא בית שני

הם יצאו את העיר לא הרחיקו שלא עברו מארץ רק ת"כ שנה. ובפעם ראשון עברו
תת"ס שנים. ויוסף אמר על אשר על ביתו קום רדוף וגו'. כי שיצאו גלות מדי. ושלא
יעלו עליהם רק כי הגביע באמתחת בנימין. כל שנות מדי יצאו. ואמר שכל הקודש
הם שלום והם רעים לתפוש הקושיא ושיהיו הם עם סגלה ולא מצרים ושכנעדין
יהי להם עבד. ונגלו שהגביע חמה עונן אחד וכו'. והש"י טוב לנו שאין ר
האומות שונאי אותנו רק כי מעבר כי הם מקנאים ומעלתם שהיה לנו מימי
קדם ומתקבלי שלנו ואמר יותנו עבדה ולא אתם..

ונה יוסף הצדיק היה חפץ להשיב הגוי את מצרים ואביו כדי שיהיה לעתיד הגא"ל
את ישראל משיח בן יוסף או משיח בן דוד הבא מיהודה. והפסקת הפרשה
תורה לנו כי הגלות יארך. ויהיה הפסק בין החורבן ובין הגאולה. אך אחר ניגש
אלי יהודה כי היה חפץ להשיב הגוי את מצרים ואביו ולא ידע את מנת יוסף.
ויוסף לא יכול יוסף להתאפק והוכח לכורות שיהודה ישיב את בנימין ואביו.
כי כן גזר ה' שהגאולה יהיה משיח בן דוד. ה' יזכנו לראות בהם ובגאולה ובשמחה
משומעתו.. ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה
לפרעה ואומרה אליו וגו' והאנשים רועי צאן וגו'. והיה כי יקרא להם פרעה וגו'
ואמרתם אנשי מקנה היו וגו'

ד' פתחלה אמר יוסף אעלה ואגידה. ואחר לא אמר שעלה רק כתיב ויבא יוסף ט׳
ויגד לפרעה ויאמר וגו'. ע"ק. היאך אמר אעלה. הלא היה בארץ ארץ כבואו אל
פרעה כי בשהלך לקראת אביו מצ' ויעל לקראת ישראל אביו גושנה אם משום
שעולה לארץ ואחר אמר אעלה..

ש׳ גלה כי הוא נדר לו לפרעה והאנשים רועי צאן · ולא ראוהו אלא שיושבו אנשי
מקנה היו עבדיך · כמ״ש ולא ימצא רועי צאן כי תועבת מצרים כל רועה צאן״

ע׳ ד׳ אחרי ששמע פרעה מיוסף שאומר לו כי אחיו רועה צאן וזה יעורר הדבר לשאול
להם מה מעשיכם · וכי לאהבת האמין וזה שאמר לו יוסף · הלא כל ארץ והמשלות
נתן בידו · ולא לו משלם כאן כדבריו ואין לו מאמין בו״

ע׳ ה׳ אחר שיוסף הזהירם שיאמרו אנשי מקנה היו עבדיך כי שלא יחר לפרעה · וזה
השיבו לו רע׳ צאן עבדיך אחר שאמר ויאמרו אל פרעה רועה צאן עבדיך וכו׳ · וזה אמר
עד ויאמרו אל פרעה לגור בארץ וכו׳ שהם שני מאמרים · הלא כמאמר אחד הי

צריך לתקן הכל בדרך ישר ומתוקן ומקובל ונאמר ונעים · לו כי יוסף אמר לו אעלה
ואגידה לפרעה · כמ״ש אם אחרי דברי המצרים ישאלו לעולם היינו שפרעה יהיה מאמין
המלך שהוא צוה אעלה אליו ושם לא יאמינו המצרים רק מעט · ואז יאמר לו · והאנשים
רועה צאן כי לא גם כן ויאמר לו כאשר יבחר איש לרעהו · והיה כי יקרא לכם · כמ״ש
ויום אולי יאמין שיאמינהו בעיר בשוקים וברחובות ועוד כמנהג המלך וסביבותיו המצרים
רבים · ולא יאמר לו והאנשים רועי צאן לפני המצרים יאמר בישוב הארץ · ואמר
יעשרך ועשות רצון המלך מלאכת המלך ולא יהיו לו פנאי לומר לו דבר אחר · והיה כי
יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם תאמרו לו אנשי מקנה · אך אל תאמרו רועה
צאן כי אם יקרא לכם זה יהיה בשוקים ושם לא נכון לומר לו רועה צאן כי שם המצרים
המצרים רבים כמו שכתבתי · כאשר ראה יוסף כן היתה כי כאשר בא יוסף למצרים
לא היה פרעה בארמון מלכותו רק בעיר בשוקים וברחובות · וכן כתוב ויבא יוסף ויגד
לפרעה ולא כתב ויעל · ולכן ולא יאמר יוסף לו והאנשים רועה צאן · ואחר כך לקח
ה׳ אנשים ויציגם לפני פרעה · ועדיין לא שמע פרעה מה מעשיהם ולכן הוצרך
לשאול להם · ויאמר פרעה אל אחיו מה מעשיכם · והיות כי לא כמו כבר
ויקרא פרעה ולא ידע כי הם אחי יוסף לפני פרעה ואת כל קרובו · ולכן השיבו בבירור
רועה צאן עבדיך שחשבו שלא יחר לפרעה בעבור כי הם אחי יוסף והמשנה ולא כמו
המצרים · ואחר חרה לפרעה ולא ענה דבר · אז הקדישו בחכמה ויאמרו לפניו
המאמר שני להשיב החמה · ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו וכו׳ · כמ״ש לא אחר לגמרי

כי עבדו זו נתחכמה בעיר הזאת רק מעט כי אחר עבור הרעב שוב ויושבו
ואכן משען כי רצי מאד לו והשתקעו. אחשתרון הזה שכן מעט. ואז
אז השיב להם שר רק פנה למי יוסף. ויאמר פרעה אל יוסף ואמר
אמן ואחיך באו אליך ועתה. ארץ מצרים לפניך היא במיטב הארץ הושב את
את אביך כי היה זקן חשוב ויקר לו. אך אחיך תרחיק מעלי. וזהו שכתב
ואת אחיך ישבו בארץ גשן

תם ונשלם

[illegible]

15

הספר הזה קצר בחכמת הרפואות ונקרא אנטוריוש
משמען שעשצר מוגר עשין רב׳ חבר׳ן
החסיד אמצירע ובגלו מחמדים ויאות לכל אוהבי חכמה
וחכמה וזאת להגיד כי קשיר לכל יסודי הדברים האלה
אלפבן נחידר שינו כן ואשר ידעו כן בגמיסא הביאוריו
על כן באלפא ביתא למען ירוץ קורא בו וזה דרך
מבואו אמר השר הפילוסוף אבן עלי בן סינה
תהלה לאל אשר שם מהללו כמאורך כל מאור ולא יבטל כל
דבור ולא ישלם רק בקצרים תהלתו ומתחיל כשבחו ועלה
ואמנם אחר כל זה המשתדלות בחכמה הוא המשוכך אשר
חץ חש לעי שבחר המשכרין והוא האות על מאור הלב ושוב
המדרך והשגת הכבוד וגדל הנפש וגבור הרוח והכשר הטבע
והנה שוין השר ראש לכל המשתדלים לדור בחכמות ה
והרגלים בדרך העצה והיראה כמו שארח המשתדל בקצור
החולים ומרחם עליהם ומול השר שכתן ונרבה הדרך והנה
צויתה אותי לחבר לך ספר בכל שרשי הרפואה בקצור
ולהרחיק האריכות ולהסתפק במה שאפשר למצא בכל
שעון ועולרן ובזה ישר הספר בעיני כל מאין ויפירו
מעלות בעל השפל והמדרג הגאון ולא ימלאו והם
הדבר הקשה אשר בו עד שיגיע לשער החכמות ויבינו

שה אכתוב
כלב
המוח קר ולח
העין חם ולח
האזן קרה ויבשה
האף קר ויבש
הלשון חם ולח
הגושט קר ויבש
האצטומכא קרה ויבשה
הגרגרת חמה ולחה
הריאה קרה ולחה בלחות
החנה חם ויבש
הטבור חם ולח
המררה חמה ויבשה
הטחול קר ויבש
הכליות קרים יבשים
הגידים קרים ולחים ויא
הרצונה קרה ויבשה
הכביס חמים ויבשים
הדמה חמה ויבשה
העצם קר ויבש
השרים קרים ויבשים
תם

הצורך הכולל כו והמאמרים המבוארים ואני בוחר כאל
פירושו אל כל הנבראים כו ומשא ושאל היצור · והספר הזה
הוא נחלק לעשרה מאמרים · המאמר הראשון ביצירת האדם
והרכבת הגוף ותולדת הרפואה וידיעת הדופק ושאר ענייני
הגוף והם שבעה שערים ·

השער הראשון ביצירת האדם

השער השני בהרכבת הגוף מהאברים הנפרדים

השער השלישי בהרכבת הגוף מהאברים המורכבים והעצמים

השער הרביעי בחלוק הרפואה ונבדליה וזכר חלקיה ·

השער החמישי בידיעת כל דפקי הגידים ·

השער הששי בידיעת השתן

השער השביעי בידיעת ענייני שאר ידיעות הגוף ··

השער הראשון ביצירת האדם

למי שהיתה הכונה במלאכת הרפואה שידע האדם
בבריאותו והחזרתו אליו הבריאות בעת החולי · והשורש
הדבר שלא ידע אותו ידיעה אמיתית · אינו מסוגל שלא
יעבור ויוסיף על הענין אשר ירצה להחזירו אליו או יחסר
בו ויחסר ממנו · לכן צריך הרופא שידע גוף האדם

16

ידיעה מולידו עד שלא יצא ממנו השני בשינה.
ולא יחזירו אל העניין אשר יבא ממנו כאשר ישוב אליו ·
ונאמר כי הרופאים היונים חשבו כי המים הנשפכים
כשיגיעו
במשכבם ברחם ויהיו המים בריאים ומצליחים ואין בהם
הפסד ולא חולשה ויהיה הרחם בריא ואין בו חולי יהיה
מהם כרצון הבורא ההריון ולפי רוב העובר הוא
נוצר ממי האיש וממי האשה יחד ואם יהיו השני מימות
או האחד מהם נפסדים או חלשים בלי מצליחים · ויש
ברחם חולי או שיהיו השני מימות בריאים והרחם בריא
אלא שיפגע אל האשה בסוף המשגל רעה כבירה ברחם
הרחם · שמתו המים משם ולא יהיה ההריון · ותשכב
נשים סימנכה ורע חשוב רבן בזמן שני שבועות
וחשוב צמואה כבוא שלש שבועות ושלם היצירה ·
אמנם הזכר משלשים יום עד ארבעים יום ולנקבה
מארבעים עד חמשים יום וכל עובר הוא מתנועע.
כמלוי מהימים אשר נשלם בו יצירתו ואם נשלם
יצירתו בשלשים וחמשה ימים יתנועע בשבעים יום
ונולד במאתים ועשרה ימים · וזה יהיה מתחלת שבעה
חדשים · ואם נשלם יצירתו בארבעים יום יתנועע
לשמונים יום ונולד במאתים וארבעים יום וזה יהיה

מהנולד שמונה חדשים ודע שלא יחיה · ואם נשלם
ירדו כארבעים וחמשה ימים יקטע בן שנים
יום ונולד במאתים ושבעים יום וזה מהנולד תשעה
חדשים · ואמנם הסבה אשר לא יחיה הילוד לשמונה
חדשים ויחיה לשבעה והיה ראוי כפי הנראה מהקשה
שיחיה יותר הנולד לשמונה יותר מהנולד לשבעה ·
והוא שהחשב אטלמיוס בספרו בנולדים וזה כי כשישלם
אל העובר ששה חדשים שלמים ויכנס בחדש השביעי
יתנועע תנועה חזקה וישתדל לצאת מבטן אמו ולא ברצון
ואם יהיה בריא ושמן וחזק יחבק המחיצה ויקרע הקרומים
ויצא ויקרא ראוי להחיות · ואם חולה וחלש יותר ·
והוא חלוש נרפה ואין חוזק שיוכל לחתוך המחיצה ויצא
יוולד לו בעת ההיא התנועה חולי וישאר ברחם חולה
בתוך עניין עד החדש השמיני ואם יעמוד החולי עד
שיעבור החדש השמיני ויכנס בחדש התשיעי
היה ראוי שיחיה · ואם לא יתרפא מן החולי היה
אמנם שימות ברחם ויצא מת אמנם אם יולד בחדש
השמיני מהאויר והמזג · וסימנם חולין ולא יחיה · · ·

המאמר השני בהרכבת הגוף מהאברים הנפרדים

אמנם בגוף האדם מורכב מהאברים הנפרדים והאברים
המורכבים · אמנם האברים המורכבים אין זוכרים
אותם אחר שנזכור האברים הנפרדים ואמנם האברים
הנפרדים הם העצמות והקשרים והיתרים והעצלים
והעורקים הדופקים והעורקים שאינם דופקים והקרום
והשער והצפרנים והשומן · אמנם מהעצמות יש
מהם המצח והוא מורכב משבע עצמות משלשה מן
הראש · וקצתם משותפים בקצתם משולבות אחד אל
אחד ואותן השלובות קוראים דרז והם הקווים כמסגרת
און · ומהם הלחי העליון והוא מורכב משמונה עשר
עצמות · ומהם השיניים · ומהם השינים והם שלשים
ושנים עצמות · יש מהם מול לחי ששה עשר אך יש·
מהם רביעיות ומהם מלתעות ושניים ועשרה טוחנות
ומהם בכל צד חמשה · והצואר מורכב משבעה עצמות
קוראים עצמות החוה והגב מורכב משבעה עשר חוליות
ועשרים וארבעה צלעות · והשכם מורכב מב' עצמות
ובכלל כל יד מורכב מקנה הזרוע העליון ועצם עליון
ועצם תחתון · וחמשה אצבעות מורכבים מחמשה
עשר עצמות והאגודל שני עצמות וסוף השרר·
הקרוא עקב בערבי הם שלש אצבעות והעצה שלש

עצמות · והירכים שני עצמות · וכמות הירכים שני
עצמות · וכל שוק הוא מורכב מב׳ עצמות והם שני
העמודים וכף הרגל מורכב מעצמות הרגל ועקב · ח
ועצם הקרסול וכל אחד ואחד מהן · ומספר עצמות
מחלוקין כף הרגל עשר רסג בעקבי וחמשה עצמות
כמספר כף הרגל · וחמשה אצבעות מורכבים מעשרים
ושמונה עצמות סך כל האברים והעצמות הם רמ״ח ·
ונעלם העצמות בתוך הגידים שני מינים ·
האחד מהם חיבור הגוף · והשני לשמור אותו ולהגן בעדו · ס בניין
ולבן השם יתן יתעלה כל העצמות מתוך יסודות אל
האברים · כמו הצלע והעצם אשר בו · וכמו סוף השדרה
הנקרא עצה וחליות השדרה · ונעשה להגן ולשמור
האברים · וזה כמו גלגלת הראש שהוא מגן אל המוח ·
וכמו עצמות החזה שהם מגן אל הלב והריאה וכמו
הצלעות שהם מגן אל האברים · ואמנם העצבים
נעלמים בתוך החיונים להנעלן מהרגש והתנועה ·
והעצבים שני מינין האחד מהם יצמח מהמוח · והוא
ז׳ זוגות · ובהם ירגישו הרגשות החמשה · ובהם יהיה
הרגש האברים ותנועתם · והמין השני יצמח מן השדרה
דהי׳ מחוט והוא שלשים ואחד זוגות · ומחר שאין לו זוג ·

18

ובמין הזה מהעצב יהיה הרגש האברים אשר למטה מהשדרה
ותועלתם · ואמנם הנבלעים בבשר הגוף הנכנסים מבשר
הגוף ומהעצב ומהגידין · ולהם בגוף שתי תועלות · האחד
שיחזקו הקשרים המחוברים להם הגידים · והאחר שיכסה
העצמות ולהם כמו כן תועלת אחרת וזה ששומרים החום
הנזכר בגוף לבלתי יער ויצטנן הגוף · ואמנם הגידים
הדופקים נולדים מהלב ונעשים עצבי חלולים ואין ל
להם הרגש ולא תנועה בעצמם ובהם רוח מרובה ודם
מעט ותועלתם היא להוליך לאיברים כח החיות השולח
בהם מהלב · ואמנם הגידים אשר אינם דופקים נולדים
מהכבד · וגידולם עצבי ואינו כפול ואין להם הרגש ולא
תנועה · והם יוצאים מהכבד ובהם דם מרובה ורוח מעט מ
ותועלתם להוליך המזון ויוסף בשמירת החיצוני · ואמנם
חלב הכליות ותועלתם לחמם הכליות ויהיו בעבור מה
מעורקים · ואמנם הציפרנים הוא דבק עצבי נשא ורכין מאד
הרגשה · ולא תמיד מעט ותועלתו להגן בעד האיברים
ויסתירם · ואמנם העור הוא דבק עצבי ולו הרגש מחמת
ובאלין מעצם הרוח ותועלתו להסתיר הבשר ולהגן עליו מ
ובו נקבים רבים והם מוצאי השיער והזיעה וקיטור הדם
ומאילו הוא שאוכל הגוף · ואמנם השיער הוא מרכבר ·

מינים · יש ממנו לחסרון הגוף ולהתגבר מצד מיוחד · כמו
שיער הראש שיצמח בשער שער הראש · והוא מייפה כל הגוף · ו
וממנו מה שייפה צורת האברים מבלי צורך מהם אשר
ייפה האנשים לבד וממנו מה שייפה כל הגוף ויועיל לצורת
האברים ומשלימתם כמו שיער הזקן · ושער ריסי העינים
וזה שהם מגינים המאורות מהראות ויוסיפו כחות · ו
ומיפים הגוף כולו · וממנו מה שיספק התועלת לבד מבלי
היופי כמו שיער שאר הגוף שהוא מוצא מהיתרונים · ו
ואמנם הצפרנים הם כמו שכבי צורה מן להם הרבה
ולהם שתי תועלות האחת מהם שהם משיגין לצורך האצבעות
ומעזרים אותם לצורך הגשמים ולעבור אותם · וזה
שיתנהג על הצרוך הוא המשך ולולי שאתמכן אותם ויחזק
אותם הצפרנים היו כמו בשר לצורך הגשמים ועזירים ·
והתועלת השנית כי הצפרנים אל האנשים · ואשר כמו ·ו
חיים אשר להם צפרנים הם כלי מלחמה · ואיפשר
שיהיו עוזרים אל האדם בעת הצורך כמו הסכין ·

השער השלישי בהרכבת הגוף והאברים המורכבים · אמנם

האברים המורכבים הם המוח והעינים והלשון והאוזן

והלב והריאה והקרום המבדיל החוצץ בין החזה והבטן והאסטומכא
והמסך והכבד והמרה והטחול והכליות וכיס השתן והבצים
והאמה ובית הרחם · אמנם המוח שבתוכו הוא מוחיי לא
שהוא יורד בזה בשאר ~~...~~ המוחות אשר בשדרה
ובחוט השדרה משתע והוא רך ורטב ומחולק לשונות
והוא מורכב מחשבה הרה המוחי ומהגידים הדופקים ובלתי
דופקים ומהקרום הדק העב עם המוח ומהקרום הקשה
אשר סובב הגולגולת ומהמוח הוא גידולו חוט השדרה ·
ותכונת המוח משולש מן מינים אלה השלוש ורוחב לאחוריו
מכונתו ומכונת המשולש הוא כנגד השבע הקשר ·
ויש לו חדרים מקומים הרוח הנפשיי ובחדר האמצעי
יהיה הרעיון והיו הדברים בעלי הצורות ובחדר
האחרון יהיה הזכרון והמות אבר · ואמנם העינים
כל אחד מהם הוא מורכב משבע מחיצות ושלש רטובות
המחיצה הראשונה אשר כנגד האויר הנקל המתחברת
ובעד אל עין חזה · והיא לובן העין ואחריה המחיצה
קרנית והיא קשה לפי שהיא צפונה ורכה כמו זכוכית ·
ואחריה המחיצה הענבית וגונה מרחק בקצים
פנים רחוק שחורה ובעצם יהיה בעין הכחול ומעט
רחוק שגולה י״ל שהיא ממוצע בין השחורה ובין

הרגלי · ואחריה הרטבה הביצי דומה ללובן ביצה ואח־
הרטבה הזאת המטמה המכסה העכבישי · והיא מחובר־
דומה למרצף העכבישי בדקות · ואחר המחיצה הזאת
הרטבה הבלוריי והיא רטבה זכה מאירה דומה אל הבדול־
והיא עגולה ואינה שלימת העיגול כי הרטבה הזאת יהיה המזון
ואחריה הרטבה הזגוגית והיא דומה אל הזכוכית הת־
כבושה · ואחריה המחיצה השילייני והוא דומה אל השליא
לפי שהיא בעלת גידים רבים · ואחריה המחיצה הקשה
והיא כעור עבה העין · ואמנם הלשון הוא מורכב מבשר
עבה ולבן ומגידים ושריגים ומעצבים ורבה הרגש ת
ומעגלים מטפים בעצם ומצורה רבה בהרבות הרגש
ואסטות ומעלין הדבור ולטעם המאכל והמשקה ועזור
אל הבליעה · ואמנם האוזן היא מורכבת אל הע
בצרוף ומבשר דק ועצב מרגיש · והשמיעה יהיה בעצם
המסמן הע פתוח בעצמי · ואמנם האוזן נקבל הקול
ונאסף אותו כדי להכניס מעט מעט בעצם הע פתוח ·
ואמנם הלב הוא גשם שהוא התכוני ונשיבון באמצע
החזה וראשו נוטה אל צד השמאלי ובעל עינו מורד
והוא מורכב מבשר ומעצבים לבן דומה אל הלימים
ומגידים נ̇עשה ולו שני חדרים · באחד מהם הימיני רב

No. 404

